

Pressemeddelelse

RAPPORT OM NARKOTIKAMARKEDET I EU 2019 FRA EMCDDA OG EUROPOL

Ny rapport fremhæver de vidtrækkende konsekvenser af narkotikamarkedene i EU for sundheden og sikkerheden

(26.11.2019, BRUXELLES **TILBAGEHOLDES INDTIL KL.10.00 CET Bruxelles (9.00 Lissabon)**)

Europæerne bruger årligt mindst 30 mia. EUR på narkotika i detailledet, og narkotikamarkedet er dermed en vigtig indtægtskilde for organiserede kriminelle grupper i EU. Dette tal offentliggøres i dag i en **rapport om narkotikamarkedet i EU i 2019**, der er udsendt af **EU's narkotikaagentur (EMCDDA)** og **Europol** ⁽¹⁾. Af det samlede beløb bruges ca. to femtedele (39 %) på cannabis, 31 % på kokain, 25 % på heroin og 5 % på amfetaminer og MDMA ("ecstasy") (figur 1.1) ⁽²⁾.

De to agenturer er gået sammen om at give deres tredje overblik over den seneste udvikling på det europæiske marked for ulovlig narkotika. Rapporten dækker udviklingen i leverandørkæden, fra produktion og handel til distribution og salg. Den beskriver, hvordan narkotikamarkedet har vidtrækkende konsekvenser for både sundheden og sikkerheden, og hvordan en helhedstilgang har afgørende betydning for effektiviteten af narkotikabekæmpelsespolitikker.

I forbindelse med præsentationen af rapportens resultater i dag, udtalte **Dimitris Avramopoulos, EU-kommissær med ansvar for migration, indre anliggender og medborgerskab**, følgende: "Kriminelle organisationer er hurtige til at gribe nye muligheder for økonomisk vinding og udnytter i større omfang teknologiske og logistiske innovationer til at udvide deres aktiviteter på tværs af internationale grænser. Samtidig har de europæiske forbrugere nu bedre adgang til narkotika, ofte via sociale medier og internettet. Dagens rapport beviser endnu en gang, at det ulovlige narkotikamarked fortsat udgør en trussel mod borgernes sundhed og sikkerhed. Vi vil fortsat samarbejde ihærdigt med medlemsstaterne og vores internationale partnere om at styrke bekæmpelsen af narkotika i alle aspekter heraf for vores ungdom, vores borgere og vores samfund."

Den strategiske og handlingsorienterede analyse kombinerer data fra **EMCDDA's** overvågningssystem for narkotika med **Europol's** operationelle efterretninger om organiseret kriminalitet. De seneste data ⁽³⁾ viser, at den generelle tilgængelighed af narkotika i Europa fortsat er "meget høj", og at forbrugerne har adgang til et bredt udvalg af produkter af høj renhed og styrke, og stabile eller faldende priser. Et vigtigt tværgående emne i rapporten er narkotikaproduktionens miljøvirkninger, bl.a. skovrydning og dumpning af kemikalieaffald, som kan medføre miljøskader, sikkerhedsrisici og høje omkostninger til oprensning.

Stigende vold og korruption knyttet til aktiviteterne på narkotikamarkedet i EU

Rapporten fremhæver Europas stigende betydning både som mål og som narkotikaproducerende region, og viser, hvordan den vold og korruption, der længe er set i de traditionelle narkotikaproducerende lande, nu i stigende grad ses i EU. Blandt de vidtrækkende konsekvenser af narkotikamarkedet, der fremgår af analysen, er dets negative konsekvenser for samfundet (f.eks. bandevold, narkorelaterede drab) og belastningen af de offentlige institutioner og forvaltninger. Analysen udforsker desuden narkomarkedets forbindelser til kriminel aktivitet i bredere forstand (f.eks. menneskehandel og terrorisme) og de negative konsekvenser for den lovlige økonomi (f.eks. hvordan lovlige virksomheder undergraves gennem hvidvaskning af penge i forbindelse med narkotikahandel) (se infografikken i del I og figur 1.2).

Handel, teknologi og kriminelle værktøjer – driver og fremmer markedet

Ifølge rapporten er *globalisering, teknologi og innovation*, og *kriminelle redskaber* tre kræfter, der driver og fremmer narkotikamarkedets udvikling. I et "mere globalt sammenhængende og teknologisk åbent" marked udnytter organiserede kriminelle grupper de nye muligheder i de voksende handelsmarkeder, den tilknyttede logistiske udvikling og digitaliseringen. Rapporten rejser bekymring over den øgede diversificering af narkohandel ad søvejen (figur 2.4) og misbrugen af almenflyvning (f.eks. privatfly og droner) til kriminelle formål (figur 2.5). Også brugen af post- og pakketjenester til transport af narkotika er vokset hurtigt i takt med den stigende udvikling i onlinehandelen i Europa og den øgede godstransport.

Markederne på overflade- og dark nettet foruden de sociale medier, meddelelsetjenesterne og mobilapps giver mulighed for onlinesalg af narkotika. Darknetmarkederne er fortsat robuste (ca. 10 fungerer endnu i dag – figur 2.8), og desuden har der vist sig onlinesalgssteder og -markeder for bestemte nationaliteter og sproggrupper. Ulovlige skydevåben, krypterede smartphones og falske dokumenter hører til de vigtigste kriminelle værktøjer, der i stigende grad anvendes af narkohandlere.

EMCDDA's direktør, Alexis Goosdeel, udtaler: "denne rapport er et klart signal til de politiske beslutningstagere om at tage fat på det hurtigt voksende narkotikamarked, der bliver stadig mere globalt, sammenhængende og digitalt. Den meget store produktion af narkotika i og uden for EU fører til en høj tilgængelighed af naturlige og syntetiske stoffer. Derfor har forbrugerne nu adgang til en bred vifte af højpotente, rene produkter til overkommelige priser. Stigningen i narkotikarelateret vold og korruption i EU giver grund til voksende bekymring. Det må nu være en hasteprioritet at gribe ind over for narkotikamarkedets vidtrækkende konsekvenser for sundheden og sikkerheden."

Europols administrerende direktør, Catherine De Bolle, understreger: "I Europol ser vi en klar stigning i den ulovlige handel gennem vores operationelle arbejde og de efterretningsoplysninger, vi modtager fra EU's medlemsstater. De retshåndhævende myndigheder må tackle denne udvikling, og derfor investerer vi kraftigt i at støtte narkotikarelateret efterforskning i Europa. Europol sigter især mod organiserede kriminelle grupper på topplan, som tjener en masse penge til sig selv på bekostning af deres mange ofre."

Vigtige narkotikamarkeder under luppen

Rapporten ser indgående på markederne for de væsentligste illegale stoffer, der bruges i Europa, ved at følge strømmen fra produktion til brug.

- **Cannabis – stadig mere forskelligartede produkter:** Dette marked skønnes at have en værdi på mindst 11,6 mia. EUR og er dermed det største segment af narkotikamarkedet i Europa, hvor ca. 25 millioner europæere (15-64 år) har brugt stoffet inden for det seneste år. Rapporten illustrerer, at der kommer flere og flere cannabisprodukter til, men at cannabisblade og harpiks stadig dominerer i Europa. Højpotente ekstrakter, cannabisbaserede medicinske og sundhedsrelaterede produkter og et stigende antal produkter med lavt indhold af cannabidiol (CBD) eller tetrahydrocannabinol (THC) sælges i en række former (figur 3.1). Det er derfor afgørende med nøje overvågning af deres styrke og potentielle sundhedsmæssige konsekvenser. Den øgede vold mellem organiserede kriminelle grupper, der handler med cannabis, lægger en ekstra byrde på retshåndhævelsen.
- **Heroin og andre opioider – alvorlige sundhedsrisici og bekymring med hensyn til prækursorer:** Opioider tegner sig stadig for størstedelen af de skader, herunder dødsfald, som er forbundet med brug af ulovlig narkotika i EU. Med ca. 1,3 millioner misbrugere af opioider (hovedsagelig heroin) i EU anslås detailhandelsværdien på heroinmarkedet til mindst 7,4 mia. EUR årligt. Balkanruten er stadig den vigtigste indgang for heroin ind i EU, men der er tegn på øget heroinhandel ad den sydlige rute, navnlig gennem Suezkanalen (figur 4.8). For heroinprækursoren eddikesyreanhydrid er der desuden tegn på videresalg og ulovlig handel fra EU til heroinproducerende områder. Højpotente syntetiske opioider (f.eks. fentanyl) repræsenterer en voksende sundhedsrisiko. De bliver i stigende grad solgt online og sendt pr. post, ofte som små pakker med et stort antal brugerdoser.

- **Kokain – rekordstor produktion og ekspanderende markeder:** Dette er det næstmest udbredte illegale narkotikum i EU og har en skønnet detailhandelsværdi på 9,1 mia. EUR. Ca. 4 millioner unge europæere (15-64 år) har brugt stoffet inden for det seneste år. Brugen er stadig koncentreret i den sydlige og vestlige del af Europa, men markedet ser ud til at brede sig. Den rekordstore produktion i Latinamerika har øget den illegale handel med EU (hovedsagelig i skibscontainere), hvor der er registreret et rekordstort antal beslaglæggelser. Europæiske organiserede kriminelle grupper kan styre leverandørkæden "end-to-end" takket være deres tilstedeværelse i Latinamerika. Dette kan være en drivkraft for den konkurrence på kokainmarkedet, der er forbundet med vold i EU. EU ser ud til at være på vej til at blive et nyt transitområde for kokain til andre markeder (f.eks. Mellempøsten og Asien).
- **Amfetamin, metamfetamin og MDMA ("ecstasy") – storskalaproduktion i Europa til indenlandsk forbrug og til eksport:** Disse stoffer udgør ca. 5 % af EU's samlede narkotikamarked og har en anslået detailhandelsværdi i EU på mindst 1 mia. EUR for amfetamin og metamfetamin og 0,5 mia. EUR for MDMA. Omkring 1,7 millioner europæere (15-64 år) har inden for det sidste år prøvet at bruge amfetamin eller metamfetamin, og omkring 2,6 millioner har prøvet MDMA. Fremstillingen af disse stoffer sker undertiden i "industriell skala" i EU til indenlandsk forbrug og til eksport. Nye produktionsmetoder giver renere og billigere produkter, som organiserede kriminelle grupper kontrollerer hele logistikken for.
- **Nye psykoaktive stoffer (NPS) – færre nye NPS indrapporteres, men potente stoffer medfører en alvorlig sundhedsrisiko:** Der er tale om forskellige stoffer, som ikke er underlagt international narkotikakontrol. Værdien af de nye psykoaktive stoffer kendes ikke, men i 2018 er der indberettet 55 nye psykoaktive stoffer til EU's system for tidlig varsel, så antallet af overvågede nye psykoaktive stoffer er steget til 731. De vigtigste oprindelseslande er Kina og i mindre grad Indien. Den politiske indsats og retshåndhævelsesaktiviteterne i oprindelseslandene menes at have bidraget til opbremsningen i fremkomsten af nye psykoaktive stoffer (i 2014 blev der meldt om 101). Nye psykoaktive stoffer frembyder imidlertid fortsat alvorlige grænseoverskridende trusler mod sundheden, idet der markedsføres potente syntetiske opioider, cannabinoider og "falske" benzodiazepiner, som er forbundet med rapporter om forgiftninger og dødsfald.

Bekæmpelse af narkotikamarkedet: tiltag over for nuværende og fremtidige scenarier

På et narkotikamarked, der "i stigende grad er komplekst, tilpasningsdygtigt og dynamisk", skal EU's politikker og indsatser være tilsvarende fleksible, tilpasningsdygtige og sammenhængende", understreges det i rapporten. Rapporten omtaler en lang række igangværende foranstaltninger over for den illegale leverandørkæde, lige fra operationelle foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af korruption i havnene til uddannelse af embedsmænd i lukning af illegale narkotikalaboratorier. Den beskriver desuden en bred vifte af de politiske redskaber, der er til rådighed (f.eks. koordineringsstrukturer, lovgivning, samarbejdsprogrammer og finansielle instrumenter).

Blandt de centrale indsatsområder, der udpeges i rapporten, er at tackle forretningsmodellerne for organiserede kriminelle grupper, der er aktive på det globale narkotikamarked, mindske sårbarhederne ved de ydre grænser, og investere i den kriminaltekniske og toksikologiske kapacitet i takt med forandringer inden for narkotikafremstilling.

Agenturerne understreger, at en fremtidsorienteret tilgang vil øge paratheden til at reagere på potentielle kommende udfordringer såsom virtuelle valutaer, droneteknologi, automatisering af logistikken i leverandørkæderne og kunstig intelligens.

Bemærkninger

⁽¹⁾ 2019 EU Drug Markets Report (og et resumé) er tilgængelig på engelsk på www.emcdda.europa.eu/2019/drug-markets og www.europol.europa.eu

Den ledsages af 12 baggrundsdokumenter om afhjælpning af de mangler, der blev konstateret i 2016.

Denne pressemeddelelse er tilgængelig på 24 sprog. Rapporten er en del af en serie, der offentliggøres hvert tredje år (siden 2013).

⁽²⁾ Grafikkerne i rapporten kan downloades fra EMCDDA's mediebibliotek www.emcdda.europa.eu/media-library

⁽³⁾ Medmindre andet er angivet, vedrører dataene i denne rapport 2017.